

Levanger kommune

Levangken tjjelte

Kommunedirektør

TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE
Fylkets hus Postboks 2560
7735 STEINKJER

Deres ref

Vår ref

2025/645-5

Saksbehandler

Håkon Okkenhaug
Mob:93202220

Dato

20.03.2025

Oversendt høringssvar på Energistrategi 2050

Vedlagt ligger Levanger kommunes høringssvar på fylkeskommunens Energistrategi mot 2050

Med hilsen

Håkon Okkenhaug
Næringssjef

Dette dokumentet er elektronisk og inneholder derfor ikke signatur

Vedtak:

1. Levanger kommune er bekymret over at høringsutkastet ikke i tilstrekkelig grad beskriver løsninger på det store gapet mellom framtidig forbruk og produksjon av elenergi.
2. Levanger kommune leverer høring i tråd med vurderingene fra kommunedirektøren.

Kommunedirektørens vurderinger:

En overordnet kommentar er at strategiene som beskrives i høringsutkastet ikke på langt nær er tilstrekkelig for å løse de meget store utfordringene regionen står overfor for å unngå energiknapphet det kommende tiåret. Skal vi nå målet om 50-55 prosent reduksjon i CO₂-utslippene må vi erstatte i overkant av 6 TWh fossil energi med fornybar energi. Siden vindkrafta kom inn i produksjonen i Trøndelag i 2020 har det blitt produsert rundt 12 TWh/år i snitt i fylket. Så langt har vi importert mye kraft fra Nord-Norge for å dekke opp underskuddet i regionen, men som figur 3 viser er det et betydelig kraftunderskudd vi møter de nærmeste årene.

I punktene under kommenteres enkeltpunkter i høringsutkastet.

Offentlige innkjøp (side 11)

I mange fagområder er det det offentlige krav til miljø og nullutslippsteknologi i innkjøp som driver leverandørene framover. I utgangspunktet vil det være fordyrende og gi de offentlige aktørene mindre varer og tjenester for samme beløp. Det kan bety nedgang i tilbudet (jfr ATBs forslag til endringer i busstilbudet fra 2028).

Krav om nullutslippsteknologi må utvikles i takt med leverandørens investeringsevne og teknologiutvikling. Det krever god kommunikasjon slik at leverandørene til enhver tid vet hvilke mål de offentlige innkjøpene setter i årene framover slik at de investerer ut fra det. Hvis ikke ødelegger man den lokale leverandørbransjen.

Samtidig vil det stille store krav til nettleverandører at de har infrastruktur på plass slik at det for eksempel er mulig å lade gravemaskinen på anleggsplassen.

Tilgang til kompetanse

I strategien tar fylkeskommunen på seg rollen som kompetanseleverer til kommunene. Det er positivt. Energifeltet er meget komplisert med mange variabler, energiformer og markeder som skal fungere sammen. Problemstillingene er stort sett de samme i hele regionen. Derfor blir det mer effektivt hvis fylkeskommunen tar på seg rollen som kompetansesenter for kommunene, slik at kommunene får et godt nok kunnskapsgrunnlag før strategier og enkeltsaker vedtas.

Det er også viktig at fylkeskommunen kan bidra med kompetanse på det som skjer utenfor landegrensene på energifeltet. I EU skjer det nå en endring i energipolitikken. Man har erkjent at noe av grunnen til at europeisk industri taper konkurransevne i forhold til USA og Kina, er høyere energipriser. Det jobbes nå med omfattende pakker for å øke produksjonen og gi industrien bedre betingelser på energi. Dette er et felt som også norsk kraftkrevende industri er meget opptatt av, og Levanger kommune mener fylkeskommunen må holde seg godt oppdatert og eventuelt justere energistrategien ut fra tiltak EU setter i verk. Det blir vanskelig for norsk industri, som har mye av markedet sitt i Europa, å konkurrere hvis ikke norske rammebetingelser er lik eller bedre de som er i Europa.

Samfunnsikkerhet

Levanger kommune savner en større drøfting av hvordan beredskapen er og hvordan forsyningssikkerhet skal løses i framtida (side 6). Det norske kraftsystemet er konstruert slik at det er

sårbart for sabotasje og andre uønskede hendelser. Nettet som distribuerer energi ligger i dagen. Vi har demninger som kan være utsatt for sabotasje. Mye av vannkraftproduksjonen ligger i fjell, mens vindkraftanlegg må ligge i dagen.

Vi ser fra krigen i Ukraina at det er et mål i seg selv å slå ut energiforsyningen til et land. Hvis det skjer i Norge vil det binde opp store ressurser i samfunnet, og redusere verdiskapingen. Derfor er det viktig å designe framtidige anlegg med dette i tankene, bygge nett slik at det kan kobles om hvis ett punkt ødelegges, og sikre at landet har flere energibærere enn elektrisitet. Mer distribuert produksjon av energi vil også øke forsyningssikkerheten av energi.

2. Fra fossilt til fornybart

Elektrifisering av industrien (side 13)

Den nye industrien skal være grønn og fornybar, ifølge overordnede statlige mål. Det krever at bedrifter samarbeider om å finne løsninger på sine separate produksjoner. I mange tilfeller vil det føre til samlokalisering for å få optimale, energieffektive samarbeidsløsninger. For å skape den nye industrien må vi i større grad ta i bruk områder rundt eksisterende industriområder for å utnytte de ressurser som ikke utnyttes hos bedriftene som ligger på industriområdet. Da må det være andre vurderinger på jordvern og ta i bruk natur nært industriparkene.

Det gjelder å ta i bruk restråstoff fra andre bedrifter, men også for å finne optimale energiløsninger. Det er mye spillvarme i norsk industri som i dag ikke blir utnyttet.

Elektrifisering av sokkelen (side 13)

Dette er et grep som vil redusere de nasjonale CO₂-utslippene. Levanger kommune vil – som fylkeskommunen – advare mot flere slike prosjekter uten at tilgangen på elektrisitet økes på land. Omstillingen til grønn industri på land og reduserte CO₂-utslipp i landbasert industri krever store mengder elektrisitet. Vi risikerer at fastlands-Norge er avindustrialisert når oljebrønnene i Nordsjøen er tømt uten ny elproduksjon for fastlandsindustrien. Dette er en stor trussel mot økt verdiskaping i Trøndelag.

Forutsigbare rammebetingelser

Levanger kommune savner en større vurdering av hva stabile og forutsigbare rammebetingelser betyr for næringslivets vilje og evne til å investere. I hele Europa pekes det på offentlige virkemidler for å klare transformasjonen til et fossilfritt samfunn. Skal privat næringsliv klare dette kreves forutsigbare, langsiktige støtteordninger, ikke bare risikoavlastning i utviklingsfasen. Næringslivet skal investere i anlegg som har levetid på 20 til 50 år. Da må de vite at de har lønnsomhet på lang sikt, ellers vil det være for stor risiko til at man investerer. Støtteordninger ala den norsk-svenske grønne sertifikatordningen fikk i gang teknologiutvikling, investeringer og ny kraftproduksjon både i Norge og Sverige. Slike stabile støtteordninger må være et viktig premiss som også fylkeskommunen må jobbe for å realisere.

3. Sløsestopp

Lokale energiområder (side 15)

Levanger kommune vil understreke behovet for lokale energiområder der man ser på energiflyten i et begrenset område, vil være et viktig tiltak for å utnytte nettkapasiteten uten store investeringer. Innenfor slike områder kan man unngå nettleie, noe som vil sikre lønnsomhet i flere investeringer i

produksjon av strøm. Her er bruken av spillvarme viktig for å ta ned forbrukstopper på strøm. Også her er arealtilgang viktig for å få optimal utnyttelse av tilgjengelig energi.

4. Energi og effekt

Ny produksjon (side 16)

Hele dette avsnittet tar ikke i stor nok grad opp i seg hvor mye mer energi som må produseres for å oppfylle målene om å elektrifisere sokkelen, tillate nye energiforbrukere på land og redusere CO2-utslippene. Målet om 3 TWh ny produksjon innen 2035 er langt unna behovet. Det må mer drastiske tiltak til, og Trøndelag må tørre å ta de store diskusjonene om mer produksjon nært i tid. Det vil utfordre naturvernet i stor grad. Alternativet er nedbygging av verdiskapingen i Trøndelag.

Stortinget har vedtatt gjennom behandlingen av meld.st 27 (2023-2024) å åpne for større kraftutbyggingsprosjekter i vernede vassdrag der samfunnsnyttene er større enn miljøkonsekvensene. Ber om at andre avsnitt på side 17 i strategien der det står at det ikke er aktuelt, oppdateres.

Solkraft (side 17)

Innspillet fra Levanger kommune er at for å få solkraft lønnsomt er lokale energiområder et viktig virkemiddel, ved for eksempel utnyttelse av takflater.

Havvind (side 18)

Argumentet med at det kan sørge for elektrifisering av oljeplattformene er svakt, fordi uansett vil det kreve elforsyning fra land fordi vindkraft er uregulerbar. Alternativt må man kunne kjøre gasskraftverkene på plattformene som støtte når havvind ikke produserer nok til å drive plattformene. Skal denne krafta føres til land kreves det store investeringer i nett på land for å kunne ta inn strømmen.

Kjernekraft (side 18)

Å avvente kjernekraftutvalgets utredning er en riktig strategi.

Hydrogen

Levanger kommune savner en vurdering av hydrogen som energibærer. Pr i dag er det få hydrogenprosjekter som realiseres fordi markedet ikke er tilstrekkelig, og fordi virkningsgraden på bruk av strøm i grønn hydrogenproduksjon er lav. Hydrogen slik den lages i dag egner seg best til å ta unna perioder der uregulerbar kraft produseres i store mengder, slik at man får en markedspris som ligger under kostprisen for å produsere elenergi. Siden det finnes mange hydrogenprosjekter som står i kø for tilkobling, ønskes en tydeligere kvalitetssikring om disse prosjektene er realiserbare.

Tidevannskraft

Å utnytte flo og fjære i en region med flere meters forskjell på flo og fjære er ikke omtalt i strategien. Det arbeides nå med forsøk på å få til slike tidevannskraftverk to steder i Inderøy, på Straumen og i Skarnsundet. Dette er fornybar energi på sitt beste. Mer kunnskap og kartlegging av andre områder der slike kraftverk kan bygges bør inn i planen.

En savner også en vurdering av potensialet i sjøvarme og energibrønner, og hvordan dette kan være en del av framtidens energisystem.

5. Investeringer i infrastruktur

Flaskehalser i strømmettet er i dag det største hinderet for fortsatt vekst og bygging av nye arbeidsplasser i Trøndelag. Nettselskapene må bli langt mer offensive i utbygginger fordi det er større energimengder som skal transporteres, og de oppstår på andre steder enn tidligere. Nettselskapene må bidra til slike løsninger for å utnytte nettet i større grad også på lavere spenninger enn 420 kV som omtales i strategien. Etableringen av teamet av energikoordinatorer er et godt initiativ fra Tensio for å kartlegge og utjevne forbrukstopper i nettet. Nettselskapene har ansvar for nett, mens kraftselskaper som NTE har ansvar for produksjon. Levanger kommune etterlyser også at kraftselskapene bidrar med kompetanse og investeringer i andre energibærere enn elektrisitet for å utvikle seg til å bli en total energileverandør. Levanger kommune er bekymret for at økte kostnader på investeringer i nettinfrastruktur fører til at den høyst nødvendige oppgraderingen av nettet trekkes ut i tid. Det er et hinder for grønn omstilling av norsk næringsliv og samfunnsliv for øvrig.

Vurder bruk av:

Økonomi: Hvis det ikke bygges mer elkraft i Midt-Norge vil prisen på sikt trolig bli høyere. Stortingets diskusjoner rundt fastpris og makspriser på strøm vil ikke gjøre noe med rotproblemet; nemlig at det ikke er nok strøm i forhold til forbruket. Det er begrenset hvor lenge staten kan subsidiere strømforbruk uten å gjøre noe for å ta ned forbruket. ENØK-tiltak blir vanskeligere å regne hjem når det er garantert makspris på strømmen. For kommunen vil man oppleve økte kostnader på elenergi hvis ikke man finner måter å redusere forbruket og få mer produksjon.

Miljø: Mangel på elenergi er det største hinderet for å redusere CO₂-utslipp i samfunnet ved bruk av teknologi. Når fylkeskommunen nå reduserer sine CO₂-ambisjoner fordi de blir for dyre (eksempelet med utsatt innføring av fossilfri kollektivtransport) gir det et viktig signal også til innbyggerne og kommunene. Levanger kommune trenger tilførsel av penger fra staten for å kunne redusere strømforbruket raskere og nå utslippsmålene.

Handlingsrom:

Kommunens oppgave i denne saken er å drive påvirkning på regionale og sentrale myndigheter for å skape rammevilkår som gjør at vi når målene om mer verdiskaping, redusere utslipp av klimagasser og øke produksjonen av strøm. Det kommunen bestemmer over er arealbruken, innrammet av statlige retningslinjer. Skal vi kunne bruke arealer til energiproduksjon, må det være vilje til det hos våre politikere.